

Voorleesteams komen eraan

Pagina 4

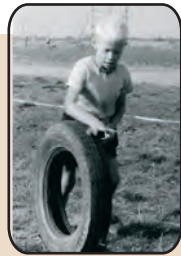
Wegdromen bij al dat speelgoed

Pagina 9

Rennen achter een autoband

Pagina 11

U weet het vast nog wel. Hinkelen, touwtje-springen, steppen, knikkeren, haasje over met kop in de kont, tikkertje of krijgertje, verstoppertje, landje pik. En appels bogeren, dat was ook een spel. Alleen was de eigenaar van de fruitboom het daar niet mee eens. Dit dartelende nieuwe nummer van Zeeuws Weerzien gaat over kinderspelen en spellen. We kunnen weer opgelucht 'buutvrij' roepen.

door: Jan van Damme

Kinderspelen uit de tijd van Ot & Sien. Ze keerden heel even terug in IJzendijke in de jaren tachtig van de vorige eeuw. Kinderen in kleding van net na 1900 leefden zich uit met tollen, hoepelen en het behendigheidsspel pinkelen, dat ook wel kneuvelen of pienkeren werd genoemd. | Foto: Camile Schelstraete

Avontuur in het hertenkamp

Het bos lag als een eiland in een zee van zware klei. Een bult in het vlakke land, met bomen die op heuveltjes waren gezet. Voor ons jonge Groenaars was het een woud vol avonturen. Wisten wij veel dat het een erfenis was uit de Tweede Wereldoorlog. De Duitse bezetters besloten in 1942 net ten noordwesten van Groede een bunkerparkje te bouwen, een stuk of elf betonnen kolossen in totaal. Ze noemden het Stützpunkt Groede. Na de oorlog werden de bunkers grotendeels onder de grond gewerkt. Het Stützpunkt werd een hertenkamp, een attractie die ook mensen van Walcheren en Zuid-Beveland trok. Het zal 1964 geweest zijn, of een jaar later. Thuis hadden we net televisie. Ik raakte helemaal in de ban van Ivanhoe, de ridder die met gepluimde helm iedere schurk en bandiet de baas kon. Ik was Ivanhoe. Met mijn houten

zwaard trok ik naar het hertenkamp waar heel wat schorremorrie in de ketens moest worden geslagen. Mijn favoriete bunker lag aan de westkant van het park. Het wandelpad liep er omhoog. Op het hoogste punt kon je gemakkelijk op het dak van het verdedigingswerk klimmen. Lang niet iedereen kende die sluiproute. Als ridder kon ik er de omgeving overzien en aanvallers op afstand houden.

Niet onder de indruk

'Ivanhoeéééééé'. Onder mijn voeten was de stal van de herten. Ze waren niet onder de indruk van mijn strijdkreet. Dat was ook niet nodig. De gemeentewerkman die de dieren kwam voeren gebaarde ook al van niks. 'Ivanhoeéééééé'. Mijn zwaard lag werkloos op de dakrand. Als je op je rug lag zag je door de bladeren van overhangende takken de blauwe lucht. Eigenlijk vond ik het veel leuker om

De bunker bij Groede. | Foto: archief Jan van Damme

op mijn gemakje een beetje naar het rondscharrelen van de herten te kijken. Alle boeven konden wel tot morgen wachten.

Speelpark

De afgelopen jaren ben ik nog wel eens naar het hertenkamp gefietst. Je mag het geen kamp meer noemen, dat woord herinnert te veel aan de oorlog. De

bunkers zijn uitgegraven, er zijn trappen en klimbruggen aangelegd zodat je er makkelijk op kunt klimmen. Groede Podium is een prachtig speelpark geworden. Met bunkers die kinderen, ouders en opa's en oma's vrolijk verwelkomen. Wie had dat ooit kunnen denken. Maar zo avontuurlijk als toen, nee, dat zal het nooit meer worden.

Thema van herfsteditie:

Na een zomer vol plezier naar school

Na een zomer (en een krant) vol kinderlijke speelsheid breekt een serieuze periode aan. Want het einde van de vakantie betekent: naar school. Daarover gaat ons najaarsnummer.

Hoe was de eerste schooldag, hoe werd er les gegeven, wie herinnert zich nog de schoolplaten en de leesplank, de eerste meesters en juffen. Herinneringen die u, het liefst met een foto van vroeger, voor half juli kunt sturen aan:

redactie@zeeuwsweerzien.nl
en/of Zeeuws Weerzien,
Postbus 33,
4350 AA Veere

Dat hoeft toch niet!

Als u voor de feestdagen iets extra's in huis heeft kan het ook voor een normale prijs. U betaalt bij Jac. Hermans ook voor lekkere dingen de normale groothandelsprisen. Het bijvoorbeeld eens op de prijzen van kip-kalkoen-paasbrood - vruchten in blik - en nog veel meer. U hoeft niet meer te betalen.

KOM MAAR HALEN... VOOR PAAS GROOTHANDELS-PRUZEN

Waar loopt u? een delicatesse **KUIKEN LEVERNES 1.50**

haralok **DOPERWTJES 89**

de echte delmonte **ALASKA ZALM 2.99**

de meest gedroogde appel in blik **LES BEAUJOAIS 2.25**

blik à 250gram **ASPERGES 1.25**

2 PUDDING 49

SET TAFELZUUR 1.39

ook voordelig **ZUID-VRUCHTEN 79**

500 gram **BASTERD-SUIKER 66**

10 diepvries **BITTERBALLEN 69**

350 gramspak **ZOUTE PINDA'S 99**

de echte **BITTERKOEKJES 89**

blik Chinese **MANDARINTJES 79**

BOWLPAKET 2.00

PRIS-SLAG

KUIKEN POTEN 2.75

HELE FLES FINE ZADTE **ADVOKAAT 3.75**

van verse eieren en brandewijn

gezinsflessen **3 FRISDRANK 1.00**

ola-jewel of tonic

PANKARE DIEPVRIES BRAADKUIKENS 2.75

1300 GRAM **3.75**

DAT MOET U ZIEN! GROOT PAASBROOD 2.25

DAT WORDT EEN FEESTMALL! HOLLANDSE KALKOEN 10.50

4 POND 2 ONS

VRIES-VERS-VLEES

OSSE-STAART 1.39

VARKENS ROLLADE 5.19

2 RIJS-STAART 1.29

ROSBIEF 4.49

RIB 3 HAAS CARBONADE 3.69

KLEINE LETTERS

GROTE VOORDELEN

GEAM. NOTEN 69

FLES 250 GRAM 99

GEAM. RIJS 1.25

DE ZINGHAR TAC 25

DEER FLES 250 GRAM 2.95

GATE 250 GRAM 79

PAK 250 GRAM 59

3 PAK TONET 49

DEER TURE 250 GRAM 69

GEAM. FLES 250 GRAM 79

OOK ZO VOORDELEN IN ALLE HANDELSGLASWERK

VOOR HET VERBODEN SAURIS 69

3 PAK TONET 49

SHERRY 2.35

GROTE FLES 250 GRAM 99

2 PAK TONET 49

GARNALEN 2.95

UNION SOEPEN 79

JAC. HERMANS PRIJS-SLAG JAC. HERMANS

BOUWMATERIALENHANDEL
A. VAN DE VEN
MIDDELBURG
VRAAGT
EEN BOEKHOUDER

Deze klant van u leest per dag gemiddeld drie kwartier in de krant, blijkt uit het Nationaal Dagblad Onderzoek.

Plaats ook eens een zakenkleintje!

't Doet deugd...

Neem een glas lekkere, sprankelende Wemco-limonade. Puur genot!

Wemco frisdranken

Sinas-vruchtenlimonade, citroen, frambozen, reine claudie, druiven, champagnepils, cider, cola, up. Houdt u van tonic? Dan Wemco Indian Tonic! Heerlijk - stimulerend. Wemco-limonadesiropen: 4 smaken. Alle Wemco-frisdranken worden vol-automatisch bereid uit natuur-zuivere ingrediënten, selecte sappen. Vraag ze uw kruidenier, melkhandelaar, groenteman, slijter. En... let op het merk... Wemco!

altijd even goed!

RECOM 248

Zeeuws Weerzien werkt samen met:

Feest VAN HERKENNING

ZEEUWSE ANKERS

Distributie Zuid West
TRANSPORT & KOERIERS DIENSTEN

LA DOLCE VITA
LAMIADOLCEVITA.NL

ZB
Bibliotheek van Zeeland

ZEEUWS ARCHIEF

WILT U OOK ADVERTEREN IN DEZE KRANT?

Informeer naar de mogelijkheden
E-mail: drukkerij@meulenberg.nl

Meulenberg Media

Rotterdamsekaai 61 - 4331 GN Middelburg
Tel.: 0118 63 51 26 - www.meulenberg.nl

Boer-eiers

Op de lagere school in Terneuzen speelden we in de pauze meestal 'Boer-eiers'. Dit was een soort tikkertje, maar dan anders. Eén persoon 'was' 'm' om te beginnen. Zodra hij iemand anders had getikt, riep hij 'boer'. Hand in hand ging dit duo vervolgens op jacht naar de volgende 'boer', om daarna met z'n drieën hand in hand verder te gaan. Zodra de vierde 'boer' een feit was (iedereen riep dan heel hard 'Boer-eiers'), werd er in twee duo's gesplitst. Het werd natuurlijk voor de kinderen die moesten worden afgetikt, steeds moeilijker om de duo's en trio's te ontlopen, zeker als die samenwerkten. Het spel betekende wel dat er heel veel werd rondgerend op het schoolplein.
(Margreeth Ernens)

Colofon

Zeeuws Weerzien is een gratis krant vol verhalen over het Zeeland van de vorige eeuw. Om zelf te lezen, of als aansporing om samen met anderen herinneringen op te halen. De krant verschijnt 4x per jaar in een oplage van 40.000 exemplaren en wordt verspreid in heel Zeeland: in de vestigingen van Bibliotheek Zeeland, zorg- en welzijns-instellingen, gemeentehuizen, musea, boekhandels en bij diverse lokale ondernemers.

Een actueel overzicht van distributiepunten evenals een digitale versie van de krant, treft u aan op onze website zeeuwsweerzien.nl. De krant komt tot stand dankzij de inzet van een groot aantal vrijwilligers en i.s.m. Stichting Feest van Herkenning, die bijeenkomsten organiseert waarbij het delen van herinneringen centraal staat.

Uitgever

Stichting Zeeuws Weerzien:
Voorzitter Frans van de Velde,
Postbus 33, 4350 AA Veere;
zeeuwsweerzien.nl;
secretariaat@zeeuwsweerzien.nl

Redactie

Peter de Jonge (hoofdredacteur),
Margreeth Ernens (website,
eindredactie), Allie Barth, Peter Blom
(Zeeuws Archief), Jan van Damme,
Johan Francke (ZB| Bibliotheek van
Zeeland), Mieke van der Jagt, Albert
Kort, Ans van Nieuwenhuijze, Ali
Pankow, Willem Staat, Peter
Verdurmen.

Vormgeving

Leo Minnaard

Illustratie voorpagina

Doeken van Yan/
Maryanne van Winden

Druk en advertentieverkoop

Meulenberg Media, Patrick Joossens:
drukkerij@meulenberg.nl

Projectcoördinatie

Hanneke de Vroe:
redactie@zeeuwsweerzien.nl

Bij het samenstellen van deze krant is met zorg getracht alle rechthebbenden m.b.t. beeld- en archiefmateriaal te achterhalen. Mochten personen of instanties desondanks van mening zijn dat (foto)rechten zijn geschonden, dan kunnen zij zich wenden tot de redactie via redactie@zeeuwsweerzien.nl

Deze editie is mede mogelijk gemaakt door:

FRITS LENSVELT STICHTING

dioraphte

FONDS
SLUYTERMAN VAN LOO
OUDERENPROJECTEN

Verdwenen beroepen ... 'Organisator van strandspelen' Van volleyballen tot schatgraven

Het organiseren van strandspelen is eigenlijk geen officieel beroep, maar er waren mensen die dat er wel van maakten, zeer professioneel met megafoon en spelattributen te werk gingen en jaarlijks tientallen spelen organiseerden.

door: Johan Francke

Nog maar kortgeleden, zo'n jaar of twintig terug, werd het organiseren van strandspelen en sporten sluipenderwijs uit handen genomen van deze onbaatzuchtige vrijwilligers. Lokale VVV's en strandexploitatie kwamen door fusies in handen van grotere organisaties die meer financiële armslag bezaten.

Vergunning

Tegelijkertijd trad in de maatschappij individualisering op en was er een professionalisering in de dienstverlening, waaronder de toeristische sector. Op Schouwen-Duiveland moest je voor het houden van strandspelen in de jaren '80 officieel zelfs al een vergunning aanvragen, hoewel niemand dat deed. Voor activiteiten en evenementen werden voortaan recreatieteams en evenementenbureaus ingehuurd. Die recreatieteams bestonden aanvankelijk nog uit rijwilligers, zoals in West-Zeeuws-Vlaanderen waar in de jaren '70 een groep van veertig nog studerende jongeren aan de slag ging voor een interkerkelijke recreatiecommissie in Cadzand-Bad, Nieuwvliet en Breskens. Toeristen vonden het een gemis

Kinderen spelen op 18 april 1991 een wedstrijdje skilopen op het strand van Renesse| Foto: Pieter Honhoff, ZB Beeldbank Zeeland

aan de vakantiebeleving als de teams er niet waren. Zo had elke badplaats in Zeeland wel zijn vrijwilligers, van Cadzand-Bad tot Breskens, van Vlissingen tot Vrouwenpolder en op de Schouwse stranden.

Anders dan tegenwoordig waren bestuursleden van de VVV's hierin zelf nog actief, zoals eind jaren '70 in Groede. In de zomermaanden organiseerden ze op zaterdagmiddag wedstrijden in schatgraven, zandfiguren maken en een estafetteloop waar wel honderd kinderen aan meededen maar ook de 'papa's en de mama's' bij werden betrokken.

Ome Rinus en tante Marie

Tussen 1963 en eind jaren '80 organiseerden oud-marineman Marinus Olivier en zijn vrouw

gedurende meer dan 25 jaar strandspelen voor de jeugd op het westerstrand van Zoutelande. 'Ome Rinus en tante Marie', zoals iedereen hen kende, organiseerden bijvoorbeeld volleybalwedstrijden, schatgraven en zeskamp. Daarbij werd gestreden met strandattributen als emmers, ballen, luchtbedden en reddingvesten. VVV-directeur Koevoets huldigde het echtpaar in 1973 en noemde hen 'beste ambassadeur van Zoutelande.'

Bij het schatgraven werden door de organisatoren al in de ochtenduren labeltjes in een met linten afgezet stuk strand begraven, zodat de kinderen niet tevoren al wisten waar te graven. 's Middags kwamen de jonge kinderen met hun ouders en hun schep naar het strand. Wie de 'schat'

in het zand opgroef mocht een prijs uitzoeken; niet zelden een strandset ... met schep.

Vrijwilligerswerk

Nog altijd spelen kinderen op het strand, worden er grote zandkastelen gebouwd en strandspelen georganiseerd, maar het vrijwilligerswerk zoals dat tot in de jaren '80 overal bestond is grotendeels verdwenen. Typerend is dat de Limburgse toeriste mevrouw Hermans al in 1995 klaagde dat er in Cadzand-Bad te weinig voor de jeugd werd georganiseerd in de vorm van strandspelen of graafwedstrijden. 'Wat wordt er eigenlijk met de toeristenbelasting gedaan', vroeg zij zich af, waarmee ze impliciet aangaf dat strandspelen professioneel georganiseerd zouden moeten zijn.

Kleppermars van Zeeuwse componist

door: Mieke van der Jagt

Hoor je wel mijn kleppers gaan/ 'k heb het pas geleerd/ kreeg het bijna niet gedaan/ almaar geprobeerd/ Klepper-de-klepper-de klep-klep-klep/ Klepper-de-klepper-de klep-klep-klep/ 'k Ben zoo blij dat ik, 'k Ben zoo blij dat ik, 'k Ben zoo blij dat ik ze he-heb (bis)-

Ongeveer eens per jaar was het plotseling kleppertijd. Dan namen er een paar hun kleppers mee naar school en in een mum van tijd klonk de kleppermars over het schoolplein. Veel kinderen waren hun kleppers van vorig jaar kwijt geraakt en moesten aan nieuwe zien te komen. Bij ons werden dan snel wat stukjes van rachels gezaagd, waarna je uren met een schuurpapiertje in de weer was om ze glad en splinterloos te krijgen. Even snel als die gekomen was

Jan Morks bespeelt het carillon van de Lange Jan| Foto: Zeeuws Archief, Verzameling Beeld en Geluid

Tijdens het koninklijk bezoek aan Middelburg op 12 september 1907 werden de cantatine 'Welkom' en de Kleppermars in de Abdij uitgevoerd | Prentbriefkaart uit de historisch-topografische atlas Zelandia Illustrata van het KZGW

verdween de kleppertijd weer. De Kleppermars is geschreven door de Zeeuwse componist Jan Morks. Toen koningin Wilhelmina en prins Hendrik op 12 september 1907 hun opwachting maakten in Middelburg, werden die Kleppermars

uitgevoerd. Zijn muziekstukken hebben de ritmisch krachtige melodieën met elkaar gemeen. Die liggen goed in het gehoor, waardoor mensen ze gemakkelijk onthouden. Hij schreef ook de muziek van het Zeeuws Volkslied.

Gedeputeerde Harry van der Maas is enthousiast over de leesbijeenkomsten en nam er ook zelf een voor zijn rekening. | Foto: Hanneke de Vroe

Geef u op voor een leesbijeenkomst

Na de succesvolle pilot in 2021, gaan wij op diverse locaties in Zeeland leesbijeenkomsten organiseren. Vrijwilligers van Zeeuws Weerzien lezen onze krant daarbij samen met een groepje ouderen. De eigen herinneringen die daarbij opkomen, zijn leuk om van elkaar te horen, maar vormen ook een goede aanvulling op de Zeeuwse (erfgoed) verhalen die wij verzamelen.

Begin mei is een eerste informatiemiddag gehouden voor geïnteresseerde vrijwilligers, die ons bij deze activiteit willen helpen. Wat een opkomst! Wij zijn heel blij om vijftien nieuwe collega's te kunnen verwelkomen. Lijkt het u ook leuk om, samen met een andere vrijwilliger, een leesbijeenkomst te begeleiden? Neem dan contact op met Rina Cevaai via leesteam@zeeuwsweerzien.nl. Wij kunnen nog veel hulp gebruiken. Wij zijn vooral op zoek naar nieuwe teamgenoten uit de regio's Zeeuws-Vlaanderen, Schouwen-Duiveland en Noord-Beveland.

Het zal enige tijd duren voordat wij in heel Zeeland voldoende gastlocaties en gastvrouwen/-heren hebben gevonden. Desondanks starten wij op korte termijn met de eerste bijeenkomsten. Geef u op! Wij horen uw verhalen graag. De themakrant waaruit wordt gelezen, gaat over spel en speelgoed van vroeger. Heeft u nog een

duidelijk uw naam, contactgegevens en keuze locatie. U ontvangt van ons een bevestiging met nadere informatie. Maximaal 10 deelnemers per bijeenkomst. Bij grote belangstelling wordt een extra datum geprikt. Meer informatie: www.zeeuwsweerzien.nl/leesteam.

Of meld je aan als vrijwilliger!

oud (Zeeuws) spel op zolder liggen? Neem het mee om te tonen! Deelname is gratis. Een kopje koffie of thee is voor eigen rekening en kunt u ter plekke betalen. Opgeven kan via leesteam@zeeuwsweerzien.nl of stuur een kaartje aan Postbus 33, 4350 AA Veere. Vermeld

De eerste bijeenkomsten waarvoor u zich kunt aanmelden vinden plaats op:

Vrijdag 22 juli, 14.00 - 15.00 uur
Zeeuwse Bibliotheek, Kousteensedijk 7, Middelburg

Vrijdag 22 juli, 14.00 - 15.00 uur
Zeeuwse Bibliotheek, Cine café | De Salon,
Spuikomweg 1-3, Vlissingen

Vrijdag 29 juli, 14.00-15.00 uur
Museum Het Warenhuis, Markt 2, Axel

Het erf was één grote speeltuin

De oorlogservaringen staan in haar geheugen gegrift. In de meidagen van 1940 moest het gezin De Smet op last van de terugtrekkende Franse troepen hals over kop vluchten. Vlakbij werd een brug opgeblazen, brokstukken kwamen op het huis en de schuur terecht. Bij de bevrijding, in de oktoberdagen van 1944, beleefde ze vele angstige ogenblikken in een propvolle kelder. De recente beelden uit Oekraïne emotioneren haar. „Ik kán die ellende niet zien”, zegt ze.

door: Peter Verdurmen

Erna de Smet was zes toen de oorlog in mei 1940 uitbrak. Het derde kind uit een boerengezin in IJzendijke. Ze had twee oudere broers en twee jongere. Later in de oorlog werd nog een zus geboren. Het land, de koeien en stam-

boekstier leverden net genoeg op om rond te komen, maar daar was dan ook alles mee gezegd.

Luxe

„Luxe kenden we niet”, zegt Erna, inmiddels 88. Het leven was eenvoudig. Op klompen liep ze tweemaal daags naar de meisjesschool in het dorp. „Tussen de middag aten we thuis warm. Het was best wel haasten want je moest op tijd terug zijn op school.” Na school ging ze zich altijd direct verkleden. De speelkleden mochten wel vuil worden.

Voor speelgoed waren er geen centjes. Erg? Nee hoor, vindt Erna terugblikkend. Het erf was één grote speeltuin voor de kinderen van De Smet en vriendjes en vriendinnetjes uit de buurt. „Je gebruikte wat voorhanden was” Dikke wilgentakken kon je katapulteren. Met scherpe punten aan beide uiteinden waren het gevaarlijke projectie-

len. Bang aangelegd waren de De Smetjes dus bepaald niet.

Hinkelen

Er werden ook vriendelijke spelletjes gespeeld. Hinkelen was één van haar favorieten. Met oude doosjes schoensmeer, opgevuld met aarde, kon je lekker gooien. Sinterklaasje reed hun huisje voorbij. „Niet omdat we stout waren hoor, er was gewoon geen geld voor cadeautjes.” Moeder kocht bij de bakker wel 'deegventers' voor 5 december. Verjaardagsfeestjes? Daar deden ze niet aan. „Mijn moeder was een Belgische. Daar was dat geen gebruik.”

Zwarte magie

Miste ze speelgoed? „Welnee, we verveelden ons nooit.” Oma De Smet, tot Nederlandse genaturaliseerd in 1919, was een geweldig vertelster, herinnert Erna zich. „Ze woonde tussen 1944 en 1950 bij ons in. Haar huis was kapot geschoten. We

Erna de Smet (88) kan het zich allemaal nog goed voor de geest halen. | Foto: Peter Verdurmen

zaten ademloos naar oma te luisteren. Als ze begon over

zwarte magie gingen je haren recht overeind staan.”

‘Blikken stempelen’ in Vlissingen

In de categorie ‘zinloze spelletjes’ kende Vlissingen in de jaren zestig van de vorige eeuw een bijzondere traditie. Het stempelen van ‘blikken’. Blik was de bijnaam voor zeevaartscholieren, die in Vlissingen de Hogere Zeevaartschool volgden. Waar de naam vanaf stamt is niet voor honderd procent zeker.

door: Peter de Jonge

Vivian Fonteyne noemt een ontgroeningsritueel als oorsprong. Nieuwe studenten moesten met een sliert aan elkaar gebonden blikken rond hun enkels door de stad lopen. Maar de meeste bronnen zeggen dat het te maken heeft met het embleem op de pet dat gemaakt leek te zijn van blik.

In de winter waren de petten zwart, maar van Koninginnedag (30 april) tot 1 september droegen de blikken een witte petovertrek. Dat was ongeveer het moment dat het Vlissingse spel begon, want kennelijk kon het alleen als de petten wit waren. Er was geen officieel startsein, vergelijkbaar met de knikkertijd waarvan ook geen mens kon vertellen wanneer die begon en eindigde, tot je ineens overal in de wijk kinderen op hun knieën glazen knikkers en bolleketten in de richting van een putje in de grond zag mikken.

Voor het stempelen van blikken

‘Blikken’ van de Zeevaartschool in 1976 tijdens herdenking 300ste sterfdag van M.A. de Ruyter | Foto: J. Simonse, ZB Beeldbank Zeeland, recordnummer 131939

had je geen attributen nodig. Het spel bestond er uit dat kinderen bij het passeren van een zeevaartscholar met witte pet hun rechter duim met hun tong bevochtigden, die daarna krachtig in de palm van de linkerhand drukten om er tot slot met de gebalde vuist een klap op te geven. Stempelen dus. Je hield bij hoeveel je er op een dag verzamelde. Sommigen telden ook de petten

van loodsen en marinemannen, omdat je op afstand nu eenmaal niet altijd met zekerheid kon zeggen of iemand ook echt een blik was. Dat leidde wel regelmatig tot discussies, evenals de score. Want een jury bestond net zo min als een betrouwbaar registratiesysteem. Dat zat in de hoofden van de kinderen. Beeldend kunstenaar Ko de Jonge schreef in het tijdschrift De

Wete in 2016 dat bepalend was wie de blik als eerste zag en ook de snelheid waarmee je stempelde. Wie het eerste was mocht de stempel tellen.

Stand bijhouden

Of er een record bestond is onbekend. „De stand bijhouden, daar dachten wij niet aan”, laat Els Ravestein-Bodbiel weten. „Je raakte altijd weer de tel kwijt”, herinnert Janny Broersma zich

en Mary Beije onthult: „Heel veel gestempeld... En blikken versierd om naar het Kerstbal te gaan.” Tenslotte Bep Segboer: „Heel wat afgestempeld samen met mijn twee zussen. Ook zwaaiden we vanuit onze woonkamer altijd als ze uit school kwamen. Mijn vader maakte toen een andere tafelindeling. Wij zaten voortaan met de rug naar het raam.”

Annekes poppenbedje

Er was een tijd dat mensen zelf speelgoed maakten voor hun kinderen. Poppenhuizen, garages, blokkendozen. Duurzaam en niet duur.

door: Ans van Nieuwenhuijze

Anneke noemde ik de pop die ik op mijn vijfde verjaardag kreeg en die in een gespreid bedje kwam. Dat bedje was vakkundig gemaakt door mijn opa van moeders kant, die timmerman was. Zijn buurman, van beroep huisschilder, schilderde het bedje van triplex geel met aan het hoofd- en voeteneinde een ruitmotief in roze.

Mijn beide oma’s zorgden voor het beddengoed en zij deden dat op de degelijke manier die zij, denk ik, al uit hun eigen kindertijd, maar zeker uit hun volwassen tijd kenden.

Er was een matrasje en een kussen, beide met sloop. Daarop kwam een gebreide onderlegger met aan de randen twee recht/twee averecht en in het midden de patentsteek. Op de onderleg-

ger kwam een katoenen onderlaken en het bovendeck bestond uit een katoenen lakentje met een kanten randje en een gestikt dekentje met kleine bloemmotiefjes. Anneke droeg in bed een (gekochte) katoenen pyjama: een lichtblauwe broek met een gebloemd jasje en dat bloemenrandje kwam terug als versiering onderaan de pyjamabroek.

Deugdelijk

Het ondergoed was al even deugdelijk: een gebreide onderbroek en een borstrok, beide met een randje eraan gebreid. Tenslotte waren er op vier penen gebreide kniekousen met een gaatjesmotief.

Ook mijn tante Mientje, die zeer kundig was op de naaimachine, was in de aanloop naar mijn verjaardag aan het werk gezet. Zij maakte onder meer een grijs jurkje met zwarte strikjes en een rokje met een broekje in lichtgroen met bloemetjes in rood en geel. Daarbij passend was een wit bloesje met groene knoopjes.

Ze had voor Anneke ook zwarte lakschoentjes gekocht, die haar

precies pasten en een houtje-touwtje winterjasje in gele wol met een geruite voering.

Schildpadpop

Anneke is/was niet een echte schildpadpop, die in de jaren vijftig erg in zwang was. Mijn pop was een soort kloon – lijf en leden waren in één keer gegoten uit een soort roze plastic. Het haar was blond.

Hoewel ik eigenlijk meer een buitenspel kind was, heb ik toch ook wel veel met de pop en haar complete uitzet gespeeld. Daarbij ben ik niet altijd even zachtzinnig met Anneke omgesprongen. Zij mist inmiddels namelijk al geruime tijd haar linkerbeen, dat ik nog wel bij het geheel bewaar, en haar slaapogen gaan niet meer dicht, maar vallen meer naar haar achterhoofd, waardoor ze je met holle ogen aankijkt.

Poppeninspectie

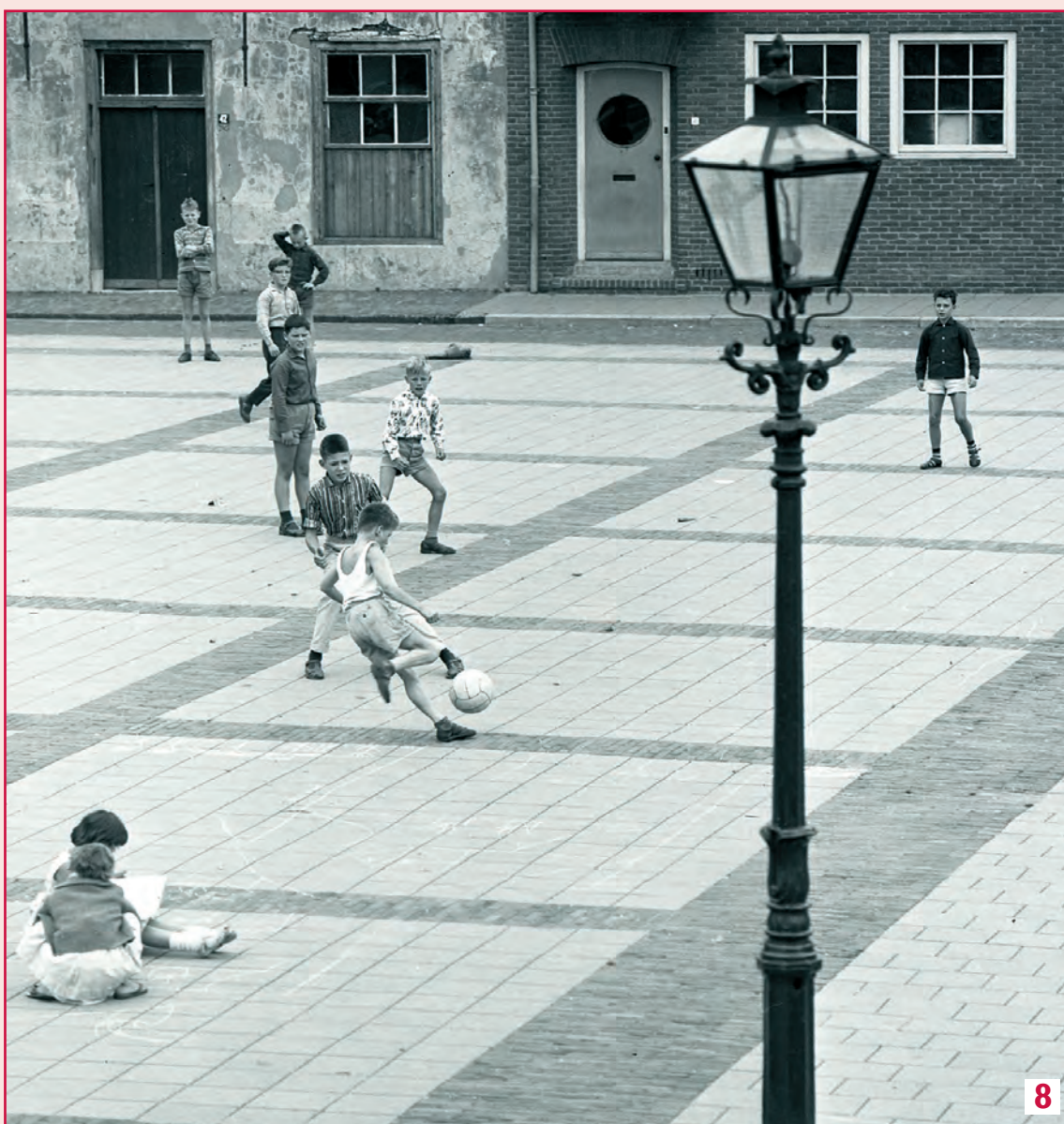
Daarom vond ik het niet gepast haar in deze gehandicapte vorm te fotograferen. Als de poppeninspectie was langsgekomen, was ik vast uit de ouderlijke poppenmacht ontzet.

Foto: archief Ans van Nieuwenhuijze.

Spelen en spellen

Wat vermaakten we ons vroeger met simpele spelen en spelletjes. Verstoppertje en tikkertje zijn van alle tijden. Net als spelen met eenvoudige hulpmiddelen: een hoepel, een tol, een stukje krijt voor een hinkelbaan, een tentje bouwen van oude mufte dekens, met je hand een putje maken in de grond om te knikkeren. Of we deden mee aan georganiseerde spelen op hoogtijdagen en tijdens vakanties. Ver voordat kinderen een mobiele telefoon hadden om spelletjes op te spelen, waren ze vooral buiten actief. Medewerkers van ZB Bibliotheek van Zeeland stelden onder leiding van Johan Francke bijgaand beeldoverzicht samen. Wat weet u er nog van?

4

5

1 Twee Vlissingse riddertjes met iets te grote helmen op, treffen elkaar, 20 november 1960 | Foto: W. de Bruine, ZB Beeldbank Zeeland, recordnr. 58542

2 Kinderen spelen met pvc-blaaspijpen bij de vijver in Kloetinge, ca. 1997 | Foto: Jaap Wolterbeek, ZB Beeldbank Zeeland, recordnr. 86022

3 Drie Vlissingse jongetjes spelen verstoppertje in de kast, 6 november 1960 | Foto: W. de Bruine, ZB Beeldbank Zeeland, recordnr. 58534

4 Wedstrijd hoelahoepen op de Markt in Middelburg, 1958 | Foto: fotocollectie PZC, ZB Beeldbank Zeeland, recordnr. 68717

5 Een Vlissingse jongen heeft in 1971 van hout en karton een zeepkist gemaakt | Foto: Jacqueline Midavaine, ZB Beeldbank Zeeland, recordnr. 102308

6 Kinderen zijn aan het rennen bij het 'duiten rapen' op het Nollestrand van Vlissingen, 19 april 1969 | Foto: Jacqueline Midavaine, ZB Beeldbank Zeeland, recordnr. 103808

7 Kinderen zijn in oktober 1975 aan het zaklopen in Kapellebrug, | Foto: Cor de Boer - BN/de Stem, ZB Beeldbank Zeeland, recordnr. 155396

8 Kinderen spelen in 1961 voetbal op het plein voor de Prins Willem school in Vlissingen | Foto: Jacqueline Midavaine, ZB Beeldbank Zeeland, recordnr. 91976

7

6

Bescheiden meisje blij met haar stepje

Door: Ali Pankow

Spelletjes van vroeger? Joke Vermeulen-Paauwe (80) uit Zierikzee moet even nadenken. Ze herinnert zich zo’n houten tol die je met een touwtje aan een stokje steeds een klap moest geven. Dan veert ze op en zegt: „O, ja, ik had een stepje en daar was ik best blij mee.”

„Maar om daar nou een verhaal over te schrijven?”, klinkt het verbaasd. Joke was en is nog steeds bescheiden.

„We woonden toen aan de rand van Vlissingen, een simpele woonwijk die niet meer bestaat. Eerst heette het de Goudsbloemlaan en later de Beatrixlaan. Daar stonden huisjes voor werknemers van De Schelde. Mijn vader werkte daar als bankwerker. Voor ons als kinderen was daar veel ruimte om te spelen, weinig

verkeer. Het was kort na de oorlog, 1947 of zo. Ik was amper vierenhalf en toen kreeg ik dat stepje. Dat zal tweedehands geweest zijn hoor en ik weet niet meer waarom ik dat nou kreeg?”, vertelt Joke speurend in haar herinneringen.

Toon

Ze weet wel dat de step luchtbanden had en dat stepte lekker weg. „Mijn neefje Toon Duvekot, een half jaar jonger dan ik, woonde twee huisjes verder en hij had net zo’n stepje. Kijk maar”, zegt ze verwijzend naar een oude foto waarop zijzelf en haar neefje trots poseren naast hun stepjes. „Ik speelde vaak met Toon en wat andere kinderen uit de buurt. Ik had een zus Lien, die was dertien jaar ouder dan ik. Zij was meer een jonge moeder voor me, naast onze eigen moeder natuurlijk.” Joke verwijst naar de foto: „Kijk

Joke en haar neefje Toon Duvekot. | Foto: Archief Joke Vermeulen

daar op de achtergrond zie je nog een deel van een bunker. Daar zetten we onze steppen weleens tegenaan en dan gingen we een stukje naar binnen. Vies en smerig daar natuurlijk.” Op de step naar de kleuterschool

in de Glacisstraat zat er niet in. „Nee, daar moesten we lopend naar toe, maar op het schoolplein kon je ook leuk spelen hoor. Met een diablo en met drie ballen tegen de muur. Dat kon ik aardig”, memoreert Joke.

Ze wil graag nog laten weten dat ze als kind ook kaarten erg leuk vond.

„Canasta bijvoorbeeld. Dat heb ik ook mijn kleinkinderen geleerd en die spelen dat nog steeds.”

Puzzelnummer 13 KINDERSPELEN

Horizontaal

1 kinderspel; 13 verbruikt; 14 om het genoemde heen; 15 vogelproduct; 16 gebied in Noord-Scandinavië; 18 door het gaan; 20 luitenant; 22 kinderspel; 24 roofvis; 25 lofrede; 27 noordoost; 28 errore excepto; 29 te koop; 30 ontkenning; 31 achter; 32 oude lengtemaat; 34 vurig paard; 36 eenkleurig; 38 kinderspel; 40 kinderspel; 43 driekroon; 44 geweest; 45 slotwoord; 46 graangewas; 47 tin; 48 moeder; 49 tennisterm; 50 kinderspel; 55 zelfzuchtige; 57 keer; 58 in opdracht; 59 verdriet; 60 Bijbelse stad; 62 iedere; 64 duivenhok; 65 kinderspel; 68 humeur; 69 handeling; 70 stad in Duitsland; 71 grootmoeder; 73 herkauwer; 75 jij; 76 eerste kwartier; 77 grappenmaker; 78 kinderspel; 81 roem; 82 groot water; 83 al; 85 nummer; 86 haarkleurmiddel; 87 elpee; 88 stap.

Verticaal

1 kinderspel; 2 grootvader; 3 rijk begroeid; 4 waterlanders; 5 Chinees vaartuig; 6 stad in Noord-Duitsland; 7 slechthorend; 8 legendarische Braziliaanse voetballer; 9 zuiver; 10 zijrivier van de Donau; 11 gij; 12 stad in Israël; 17 hoofdstad van Arizona; 19 stelling, opvatting; 21 kinderspel; 23 spieden; 26 steunen; 28 erenaam; 33 streep; 35 onbeweeglijk; 37 ego; 38 gierigaard; 39 kledingstuk; 41 verlichtingsmiddel; 42 eminentie; 46 in tweetallen; 47 kinderspel; 48 dienstbode; 49 graafwerktuig; 50 tastbaar; 51 steun; 52 voorbij; 53 Spaans letterteken; 54 zeker kaartspel spelen; 56 scheepstouw; 61 wintersport; 62 griezel; 63 Bijbelse reus; 65 geit; 66 en andere; 67 geestelijke; 72 insect; 74 bakinrichting; 75 lege-rauto; 79 cosmetisch product; 80 boom; 82 zij; 84 koude lekkernij.

Om mee te dingen naar een prijs hoeft u alleen de ingevulde kinderspelen van **horizontaal 1, 22, 38, 40, 50, 65 en 78** in te sturen.

‘Een mooi Zeeuws boek’ voor verwoed puzzelaar Jan Saelaert

Jan Saelaert uit IJzendijke had niet verwacht dat hij ooit de hoofdprijs van de prijspuzzel van Zeeuws Weerzien zou winnen.

Hoewel: hij is een verwoed puzzelaar en stuurt zijn oplossingen vaak in. Hij was dan ook blij verrast toen Zeeuws Weerzien op de stoep bij hem stond om hem de hoofdprijs van puzzel nummer 11 (december 2021) te overhandigen. Hij zegde er zelfs een barbecue voor af. Jan is blij met het boek ‘Als een god in Zeeland’, waarin jeugdherinneringen aan Zeeland van bekende Nederlandse schrijvers staan. „Echt Zeeuws hè, net als het

krantje.”

De 63-jarige Jan werkt al ruim 40 jaar bij Dow. Afkomstig uit Watervliet in het Métjesland kun je nog duidelijk zijn Vlaamse tongval horen. Maar dat zat het gezellige gesprek met Zeeuws Weerzien geenszins in de weg. Hij spelt ieder nieuw nummer van de papieren krant van Zeeuws Weerzien en geniet daar duidelijk van.

Hij is benieuwd of Zeeuws Weerzien ooit een nummer gaat maken over ‘natuur’. „Ik ben lid van het Zeeuwse Landschap. En er is al zoveel in de natuur veranderd, schrijf daar maar eens over!”

1	2		3	4	5	6	7	8	9	10		11	12	
13			14									15		
16		17						18			19		20	21
		22					23				24			
25	26					27				28			29	
30				31			32	33		34		35		
	36		37			38							39	
40				41	42					43				
	44			45					46					
47			48					49						
		50			51		52					53	54	
55	56						57					58		
59					60	61					62			63
64				65			66	67						
		68				69					70			
71	72			73	74					75			76	
77					78				79			80		
81				82				83						84
85			86						87			88		

©Louis Kesteloo

Puzzel mee en win een prijs

Stuur uw oplossing inclusief uw adresgegevens vóór 30 augustus 2022 naar puzzel@zeeuwsweerzien.nl of Postbus 33, 4350 AA Veere.

Onder de goede inzenders verloten wij drie boeken over een Zeeuws thema, ter beschikking gesteld door ZB Bibliotheek van Zeeland.

Als unieke hoofdprijs kunt u het boek ‘Koekoek schietebroek’ winnen, over 75 kinderspelen in Zeeland. Het boek is ter beschikking gesteld door Kees Martens uit Middelburg, voormalig voorzitter van de Zeeuwse Dialecten Vereeniging.

Prijswinnaars puzzel nummer 12

De juiste oplossing van de puzzel is: Dansmuziek. Een boekje over de geschiedenis van Zeeland, ter beschikking gesteld door ZB Bibliotheek van Zeeland, is aan de volgende goede inzenders gestuurd: J. van den Boomgaard, Apeldoorn; A.TH.M. van Hulst, Zierikzee; L. Wagenaar, Hulst.

De hoofdprijs, de CD ‘Liedjes van het Zeeuwse land’, is gewonnen door mevr. A. Dage-linckx-de Leeuw in Domburg. Wij nemen contact met u op voor de overhandiging.

Penningmeester Rina Cevaallouws overhandigt het prijsboek aan Jan Saelaert. | Foto: Hanneke de Vroe

In mijn leven heb ik al heel wat mensen ontmoet die met de nodige hartstocht over hun beroep konden vertellen, maar voor het enthousiasme van Arie Visser schieten de superlatieven tekort.

Door: Albert Kort

In zijn sfeervol ingerichte huiskamer trakteert de 80-jarige Goesenaar me bijna twee uur lang op verhalen over zijn speelgoedwinkel van weleer, waarin hij meer dan een halve eeuw heeft gewerkt. Die winkel was voor iedere Goesenaar een begrip. De zaak bestaat nog steeds, maar is allang niet meer gevestigd op de plek waar ze eens stond: op de hoek van de Lange Kerkstraat en Papegaaistraat.

Zoals in de meeste steden kende Goes vroeger meerdere speelgoedzaken, vaak gecombineerd met een afdeling voor huishoudelijke spullen. Naast Visser had je Langeveld aan het begin van de Lange Kerkstraat, Van Aken op de hoek van de Wijngaardstraat en St. Adriaanstraat, en Broekstra aan de Magdalenastraat.

De enige echte

Visser was voor mij als kleine jongen echter de enige 'echte' speelgoedwinkel. De zaak stond erom bekend kwaliteitsspullen te verkopen en daar is Arie trots op. In tegenstelling tot veel winkels van nu, zo vertelt hij, had hij 'feeling' met zijn spulletjes. „Neem het houten speelgoed. Dat verkocht misschien niet zo goed, maar het was mooi, duurzaam en verantwoord speelgoed.” Net als de modelbanen van Märklin. Duur, maar ook duurzaam. „Kinderen”, aldus Visser, „krijgen in deze tijd vaak

De 'enige' echte speelgoedwinkel

te veel speelgoed, terwijl ze juist de kans moeten krijgen een eigen wereld rondom speelgoed te kunnen fantaseren.” Die woorden kan ik alleen maar onderschrijven. Toen ik me als kleine jongen vergaapte aan het vele moois dat in zijn etalage stond uitgestald, droomde ik van een wereld die bestond uit Lego-huisjes en autootjes van Matchbox. Mijn hart begon zelfs sneller te kloppen, wanneer ik naar de modeltreinen van Märklin en Fleischmann keek, die in een aparte ruimte in een vergrendelde vitrine stonden uitgestald.

Droom

Dit soort speelgoed was destijds onbetaalbaar voor mij. Welk kind kon nu van zijn paar kwartjes zakgeld in de week een Märklin-locomotief van veertig gulden kopen?

Ik kon mijn blijdschap dan ook niet op, toen ik op een Sinterklaasavond door mijn ouders naar de zolder van ons huis werd geleid, waar op een tafel een complete modelbaan stond uitgestald. Ik zie het nog voor me: locomotieven die over de rails denderden, huisjes, boompjes, en zelfs spoorwegovergangen die automatisch dichtgingen als er een trein naderde. Een droom die werkelijkheid was geworden!

Foto's: Het pand waarin Visser Toys lang was gevestigd. Oude Dinky Toys Oude advertentie door Arie Visser zelf ontworpen.
| Foto's: Visser Toys

Ik è hewonnin!

door: Willem Staat

Wij speelden thuis veel spelletjes. Van Electro tot Domino en van Stratego tot Mens-erger-je-niet. Als we echt onze hersenen wilden kraken gingen we dammen. Nou was dat vooral tegen mijn vader een hopeloze onderneming, want hij had in de hoofdklasse gespeeld.

Eens namen mijn drie broers en ik het samen tegen pa op. Wij met een bord aan tafel en hij in de hoek van de kamer. Blind-dammen dus. Dan stelde je een zet voor en dan reageerde hij met: „Als je dat doet ben je over twee zetten verloren.” Dus deed ik een andere zet, maar ging ik toch de mist in, net als mijn broertjes. Daarom besloot ik al snel het dammen op te geven en

zette ik me aan het schaken. Dat ging me redelijk af, maar een kampioen ben ik nooit geworden.

Plaatsnamenspel

Winnen deed ik trouwens zelden met spelletjes. Het enige waarin ik echt goed ben is het plaatsnamenspel. Dan moesten we thuis zoveel mogelijk plaatsnamen uit Nederland en/of de rest van de wereld van een letter noteren in een bepaald aantal minuten. Voor klasgenoten was het op de lagere school een hel wanneer ze plaatsen op de blinde kaart moesten benoemen, maar voor mij was het een feest. Bovendien vind ik het leuk om bijzonderheden uit dorpen en steden tot mij te nemen.

Kampioen!

En zo komt het dat ik onlangs meedeed aan 'Check de plek' dat op werkdagen even na half

Foto: Willem Staat

twaaft is te horen op Omroep Zeeland. Ik kon Elsa van Hermon de naam verstrekken van de gezochte Zeeuwse plaatsnaam van de week. Dus kreeg ik het shirt van Leuntje en Merien toegestuurd met de woorden: 'ik è

hewonnin'. En laat ik nou bij het koersballen, waar ik dramatisch slecht in ben, een poosje later ook nog spullen voor de afwas winnen!

Eindelijk kampioen!

Pieken

Als kinderen van een jaar of tien hadden wij – jongens én meisjes – allemaal een zakmes, althans de meesten van ons toch. (Kom daar nu eens om...) Een mes had je nodig om te Pieken. Bij de ingang van het schoolplein was een minuscule stukje onbegroeide aarde en dat was van ons: met grote nauwkeurigheid kerfden we er een rechthoek van ongeveer 40 bij 50 centimeter in de grond, keurig verdeeld in twee stukken: een deel was van jou, het andere van je tegenstander. Zittend op je knieën of hurken op een halve meter afstand, was het de kunst om je mes in het deel van je tegenstander te gooien. Het mes moest tamelijk rechtop terechtkomen, anders telde het niet, onder een schuin terechtgekomen mes moesten minstens twee vingers passen. Zodra de messtand was goedgekeurd door beide partijen, werd er vanaf dat punt in de richting van het lemmet in de grond gekerfd en kreeg de messengooyer het deel erbij dat grensde aan zijn grond. Om te winnen moest je dus al het land afpakken van je tegenstander. Het spel werd voor de partij die aan de winnende hand was, natuurlijk steeds moeilijker, want het stuk land van de verliezende partij kromp snel. Goed mikken was dan ook cruciaal, want als je mes in je eigen land terechtkwam, verloor je grond. (Margreth Ernens)

Een bus die je roepend kon sturen

We hadden vrachtwagens thuis. Voor de garage in het Slijkstraatje stond een Fina dieselpomp. Elk jaar kwam er wel een vertegenwoordiger van de oliemaatschappij langs. Na zo'n bezoekje stapte mijn vader eens met een grote kartonnen doos de keukens binnen. Voor mij. Met enige moeite tilde ik er een blauwe blikken speelgoedbus uit. Op het dak zat een radarschermpje. Mijn vader demonstreerde het geval: „Zo zet je 'm aan.” De bus begon snorrend te rijden. „En als je roept”, zei mijn vader, „verandert 'ie van richting.” Geloof het of niet. Ik riep 'hey' en de bus sloeg rechtsaf. Ik riep heel veel 'hey' en de bus maakte een vrijwel perfect rondje. Een wereldwonder. Ik heb nog gezocht of er op internet foto's van zo'n speeltuig te vinden waren. Niet gevonden. Het plaatje van de bus zit gelukkig in mijn hoofd. Ik denk dat mijn moeder het na een keer batterijen vervangen wel welletjes vond. De bus maakte zelf niet veel kabaal, nee, dat niet. (Jan van Damme)

Tijdelijke exposities in de Zeeuwse musea

juni t/m september 2022

► **Fruiteeltmuseum | Annie M.G. Schmidtsingel 1, Kapelle.** 'Verzilverd Fruit' – Highlights uit 25 jaar Fruiteeltmuseum www.fruiteeltmuseum.nl
► **Het Polderhuis Musea & meer | Locatie museum, Zuidstraat 154-156, Westkapelle.** 'Henk Chabot en Charley Toorop op Walcheren – Een nieuwe lente in 1933' **Locatie vuurtoren 't Hoge Licht, Zuidvlietstraat 1, Westkapelle.** t/m 4 november 2022: 'Olieverfschilderijen Jan van Schalkwijk Ziet het Anders' www.polderhuiswestkapelle.nl
► **Historisch Museum De Bevelanden | Singelstraat 13, Goes.** 'Op 'n Zeeuwse Zondag' – Bezigheden op de rustdag t/m 31 oktober 2022: 'Nieuwe Oude lappen' – Merklappen uit de achttiende en eerste helft negentiende eeuw www.hmdb.nl
► **Industrieel Museum Zeeland | Westkade 114, Sas van Gent.** 'Krachtpatsers' – Van spierkracht tot kernenergie www.industrieelmuseumzeeland.nl
► **Marie Tak van Poortvliet Museum | Ooststraat 10a, Domburg** 3 juli 2022 t/m 12 februari 2023: 'Stug en Stoer' – De weg van Jo Koster en Dora Koch-Stetter www.marietakmuseum.nl
► **Museumboerderij Goemanszorg | Molenweg 3, Dreischor.** 'Land in beweging' www.goemanszorg.nl
► **Museum De Meestof | Bierensstraat 6, Sint-Annaland.** 'Vergeet mij niet' – Gebruiken rond de rouw www.demeestof.nl
► **Museum de Burghse Schoole | Kerkstraat 3, Burgh-Haamstede** 'Ter land, Ter zee, En door de lucht' – Transport tussen 1900 en nu www.burghseschoole.nl
► **Museum Het Bolwerk | Markt 28, IJzendijke** 'Simon Stevin'. 'Alexander Farnese' www.museumhetbolwerk.nl
► **Museum Het Warenhuis | Markt 2, Axel** t/m 24 september 2022: 'Goed gemutst, streekdracht inspireert' – Een expositie van Susan Bakx-Plasmans. 'Vak-werk, Lino-snedes van Folkert de Jong' – Verrassend leuk, made in Axel.
► **Museum Hulst | Steenstraat 37, Hulst** t/m 31 december 2022: 'De Keure van 1242' – Rechten en Plichten in De Vier Ambachten

www.museumhulst.nl
► **Museum Scheldewerf | De Willem Ruysstraat 100, Vlissingen** 'Scheldekunst' – Kunst gerelateerd aan scheepswerf De Schelde www.museumscheldewerf.nl
► **Museum Schooltijd | Nieuwstraat 2-4, Terneuzen.** 'Een groot avontuur in miniatuur' – Poppenhuizen en miniaturen www.schoolmuseumterneuzen.nl
► **Museum Veere | Kaai 25-27 en Markt 5, Veere.** t/m 30 juli 2022: 'Grafiek van Frits Lensvelt' t/m 6 november 2022: 'Een fenomeen in Veere, Hendrik Willem van Loon (1882-1944)' t/m 7 november 2022: 'Veers Licht 2.0, Nederlandse Kring van Tekenaars' t/m 2023: 'Balearia, Vis Vis Wallevis' www.museumveere.nl
► **Stadhuismuseum Zierikzee | Meelstraat 6-8, Zierikzee.** t/m 4 september 2022: 'Bert Frijns in Stadhuismuseum Zierikzee' - glaskunst t/m 31 oktober 2022: 'In rep en roer - Zierikzee en omgeving in Rampjaar 1672' t/m 13 november 2022: 'Arnoldus van Anthonissen – Een Zeeuwse meester uit de Gouden Eeuw' www.stadhuismuseum.nl
► **Terra Maris, Museum voor natuur en landschap | Duinvlietweg 6, Oostkapelle** 'Van Mammoet tot Spijkerbroek' – over klimaat en de Kracht van de Natuur www.terramaris.nl
► **Watersnoodmuseum | Weg van de Buitenlandse Pers 5, Ouwkerk** 'Op Drift' – 600 jaar Elisabethsvloed 'Over Vloed' – Zwijndrecht en het water 'Kunst in tijden van ramp en opbouw' www.watersnoodmuseum.nl
► **Zeeuws maritiem muZEEum | Nieuwendijk 11, Vlissingen.** '1572: Vlissingen in verzet' Rampjaar 1672: Michiel de Ruyter 'redder des vaderlands'. 'Walcheren: het verdrongen eiland' - De inundatie in foto's en verhalen www.muzeum.nl
► **Zeeuws Museum | Abdij, Middelburg** t/m 11 september 2022: 're_USED re_SA-TIN' t/m 8 januari 2023: 'Vanuit de diepte – Ervaringen delen in een pandemie' www.zeeuwsmuseum.nl

Dit overzicht wordt samengesteld door de redactie van Zeeuwse Ankers www.zeeuwseankers.nl

Rinus Willemsen uit Biervliet is een van de streektaalspecialisten in Zeeland. Speciaal voor Zeeuws Weerzien klimt hij in de pen.

Blieje as 'n katte mee 'n dèrm

Ut was stille in de klasse. Alle kinders waoren an 't rekenen. De mêester 'ao net de sommen duidelijk uitgeleid. 'n Paor joengers waoren voo de klasse gewist en 'aon 'n sommetje op 't bord voogedaon. Toen kwam de mêester tussen de rijen deu en dêelende de schriftjes uut. De rekenboekjes 'aon me al uut onze kastjes gelangd.

D'anderen 'elt van de klasse was an een taollesje bezig. De mêester kwam nog 's langs en gaf 'ier en daor nog wat uitleg. Daonao goeng tie nao z'n taofel en zocht wat op in 'n boekje. Die morgen was 'k vroeg nao schoole gegaon. 'k Was mêest al nie an de laote kant. Naost het plein lag een soort parkje. Wudder noemende dat 't bosje. Dao was een schôn plekje om te knikkeren. Mee z'n vuuvende dejen me die morgen 'n potje. Twêe knikkers most ielk inleggen. Ik was dèrdes om te gôoien. En alle twêe m'n knikkers rolden in 't putje. Ik voelende me al winnen, mao toen mosten d'r no twêe gôoien. Da was best spannend. Nog êen knikker rollende zwabberend in 't kuultje.

Nie vegén

Toen mosten de andere joengers udder knikkers nog in 't putje zien te kriegen. „Nie vegén ee”, want dan kan je wel in pakken. Je most je knikker wel douwen, mao nie schuven. Dat noemende wudder vegén. Vuuf paor ôogen 'ieuwen de zaak goed in de gaoten. Mao 'oe ze het ook kêerende of draoiende, het potje was toch voor mii. 'k Kon 't glad niet begroepen, anêes was 'k tien knikkers riekier. Ik bèrgende ze in m'n knikkerzak en knoppende die goed dichte. 'n Grôte joengen die dat alles ook gezien 'ao, kwaom nao me toe. „Rinus, ik geven

joe voor die tien knikkers 'n tienteller.” En die liet me de tienteller zien. Die lag al op z'n 'and. Een glaozen knikker, mee rôoie, gele, blauwe en oranje vlammen d'r in. Jao, dao most ik nie lange over nadienken en me staoken glik over. Toen blies de bovenmêester op z'n fluitje en me goengen nao binnen. Bie de kapstok, m'n nummer was 117, dee 'k m'n jasje uut. De knikkerzak 'ieng ik d'r onder. Knikkers mochten niet in de klasse, was de regel bie ons op schoole. Mao die tienteller? Zou ik die ook 'n m'n knikkerzak steken? Nêe toch? 'n Bitje bedremmeld en schuld bewust stappende 'k de klasse binnen en goeng in de banke zitten.

Weggerold

Onder 't rekenen voelende 'k over mijn broekspupe. Jao, de tienteller zat 'r nog. Allicht. Nao iedere somme goeng m'n lienker 'and over m'n bille. Naor 'n paor kêer, pakkende 'k de knikker verzichtig uut m'n broekzak en bekeek 'm. Prachtig toch? Mee al die kleuren en verzichtig stak ik 'm terug. Mao bie de dêrde of vierde kêer goeng 't mis. De tienteller rollende op uut m'n 'and en viel mee felle tik op de voetenplanke en rollende over de naod tussen twêe planken weg. M'n bêen was te kort om 'n te pakken. Die rollende rustig verder. Nao voren. Langs de taofel van de mêester tot an de plinte onder 't bord. En dao bleef tie ligen.

De mêester las vèder. Zou tie miks gemorken 'èn? Even laoter stoeng tie op en lei m'n tienteller in 't krietbakje. Toen 't speekwartier begon, bleef ik achter in de klasse en vroeg om m'n tienteller. Blieje as 'n katte mee 'n dèrm, vloog 'k even laoter nao buuten. Om wee te gaon knikkeren. En m'n sommen? Die waoren allemao goed, zei tie nog

Wat weet u er nog van?

Wilt u reageren op een artikel uit deze krant? Stuur uw reactie naar redactie@zeeuwsweerzien.nl. Een greep uit de reacties op het vorige nummer:

Beatband herkend

De foto links onderaan pagina 6 (Zeeuws Weerzien nr 12) betreft de driemansformatie Stupefaction. Werner Martijn, Bryan de Bruijne en Paul Verschoore traden die dag op bij de Soos van Sluis, in de voormalige basisschool Johan Hendrik van Dale. Rens Klaasse, Aardenburg

Zanger/gitarist Brian de Bruijne voegt daaraan toe: Mijn jeugdvriend Werner had thuis een oud drumstel waar hij wel wat mee wilde doen. Ondertussen kreeg ik van mijn vader een tweedehands elektrische gitaar: een Egmond die ik nog steeds heb. Buurjongen Paul had een rode elektrische gitaar. Zo ontstond het idee van een bandje. Op de zwarte gitaarhoes van Paul stond met grote witte letters: Stupefaction, dus we hoefden niet lang naar een naam te zoeken. Het repertoire bestond uit covers uit die tijd, waaronder nummers van Creedence Clearwater Revival, Animals, Equals, Black Sabbath. Ons eerste optreden was in de jeugdclub aan de

Hoogstraat te Sluis, onvergetelijk. Het bandje heeft ongeveer 1,5 jaar bestaan, daarna werd ik gevraagd als zanger/gitarist bij een nieuwe band met jongens uit Cadzand, Schoondijke en Retranchement. Dat was meteen het einde van Stupefaction.

Melodie Louis Neefs

Eer mijn oma het soldatenlied zong, zong ze een christelijk lied over de maan. Dit was op de wijs van Margrietje van Louis Neefs. Omdat zij dit al zong voordat Margrietje een hit was, vermoed ik dat de melodie nog veel ouder is. Ik denk, dat ze dit op school heeft geleerd. Wie kent nog de tekst? En waar komt de melodie vandaan?

Hans van der Stel

Potte-lillen

U vraagt in de laatste Zeeuws Weerzien naar kinderspelen. Een poosje geleden schreef Wim Hofman in zijn column in de PZC over potte-lillen. Hij vertelde dat het spel oorspronkelijk uit Nederlands-Indië komt: Patok Lélé. Toen herinnerde ik mij dat ik dat ook heel veel op straat heb gespeeld. Eén van de leukere spelletjes! Een ander spelletje was elastieken twist, maar een paar jaar geleden was dat toch ook weer in de

mode. In de jaren 60 kon je nog op straat spelen omdat er nog niet zoveel verkeer was. De meeste spelen van vroeger kunnen nu niet meer zo makkelijk, je moet er echt voor naar een (school) plein of zo. De spelletjes van vroeger vragen om ruimte. (Naam inzender bekend bij de redactie)

G'day

Ik heb Zeeuws Weerzien nr 12 digitaal helemaal gelezen. Interessante muzikalevering. Op de lagere school zat ik naast Rudy de Queljoe (pag. 9) en speelden we na school in wat toen het Ambonezenkamp werd genoemd, aan de Nadorst in Middelburg. In de jaren zestig heb ik zelf ook in een band gespeeld, dus jullie krant bracht weer heel wat herinneringen naar boven! Peter van der Vlies, Sydney (Australië)

Mientje van 't urgél

Vorige keer lasen we in Zeeuws Weerzien over de Middelburgse orgelman. Maar er was ook een orgelvrouwje.

Het Middelburgse draaiorgel De Sater in 1958 met Theo Flohil en Mina Pluijmers oftewel Mina van 't urgél. | Foto: Pinterest

Wanneer Theo Flohil met z'n orgel 'De Sater' in de Middelburgse binnenstad verscheen was er meestal een klein aantal assistenten bij betrokken dat hand- en spandiensten verrichtte. Eén van hen was een klein vrouwtje dat met haar gympies dansspasjes rond het orgel ten beste gaf terwijl ze met het centenbakje de aandacht trok door er flink mee te rammelen. Oude Middelburgers wisten wel dat ze Mientje heette, maar de meeste toehoorders niet: ze noemden haar dan ook meestal het orgel-vrouwje. Kees Stevense

Niet alle reacties kunnen in de krant worden opgenomen. Lees daarvoor verder op www.zeeuwsweerzien.nl

Griffelen

De mooiste tijd van het jaar was wanneer de dagen langer werden en je na het avondeten weer buiten mocht spelen. Daar had je zó lang op gewacht. Een beetje vergelijkbaar met de dagen dat we coronavrij waren? Maar goed. Als kind speelde je natuurlijk heel veel buiten. En dat ging in perioden: ballen, knikkeren, verstoppertje, touwtje springen. In Tholen speelden wij een spel dat zeer plaatsgebonden was, ja, zelfs straatgebonden: in het Juliaantje, nu heet die straat Gildenstraat, gingen wij griffelen. Daar had je griffels bij nodig. Ze zijn er nog wel, maar wie schrijft er nog op een lei? Die griffels brak je in stukjes en daarmee werd gehandeld. Nee, we hadden geen beursgebonden bedrijven, maar we deden wel zaken. Je had een afgedankt leesboek, legde tussen de pagina's hele mooie ansichtkaarten en degene die griffels had, mocht een kaart eruit kiezen, door er een speld tussen te steken. Of je ging kaarten met harde kartonnetjes van sigarettenmerken. Gelukkig dat er toen nog gerookt mocht worden. En de winnaar kreeg de inzet, een heleboel stukjes griffel.

En wat te denken van de zelfgemaakte kijkdozen. Schoenendozen met daarin prachtige taferelen, en afgedekt met rood doorschijnend papier. De creatievelingen verdienden griffels als water! Maar de grootste omzet had een zoon van de molenaar. Die reed met een soort bedrijfsfiets, waarop een grote bagagedrager zat voor de zakken meel. Voor de griffeltijd was dit een geweldige investering! We voelden ons als de koninklijke familie in de Gouden Koets op Prinsjesdag! Daar had je heel je griffelkapitaal voor over. (Jopie Meerman)

Tollen

We zien er nooit meer een kind mee bezig, maar wij deden vroeger nog aan tollen. Je had zweeptollen, toch een beetje voor de kleintjes, en haktollen. Bij de zweeptol begon je door het touwtje aan het stokje rond de tol te winden en het snel terug te trekken. Daarna hield je de tol al zwepend draaiende. De eveneens houten haktol, werd verkocht met een scherpe punt. Een peerpunt noemden wij dat. Door die te vervangen door een bolle schroef kreeg je een appelpunt. De meeste ouders wilden die truc wel toepassen want een peerpunt was gevaarlijk. Ze deden er dan ook een ringetje tussen, zodat je het touwtje gemakkelijker kon opdraaien. (Mieke van der Jagt)

Modderen op Modderoord

Wij hadden als kinderen een prachtig speelterrein vlak bij de Nadorstweg in Middelburg. Het was een bejaard voetbalveld, waar de koolpalen nog stonden.

door: Allie Barth

We werden er vaak weggestuurd door de militairen die het terrein gebruikten voor sport en spel. Maar we kwamen gewoon terug wanneer de dienstdoende sergeant geen tijd meer voor ons had. Bij een van de oefeningen moesten militairen aan touwen zwaaien vanaf een houten stellage naar de overkant. Ze moesten zo door de lucht over een modderpoel heen. Het was vanzelfsprekend feest wanneer zo'n dienstplichtig militair niet ver genoeg kwam en in de blubber belandde.

Buurtvereniging

In de tijd dat wij er woonden richtte men een buurtvereniging op. Iedereen kon lid worden en er werden tal van activiteiten ontplooid. In 1956 organiseerde het bestuur een spelletjesmiddag voor de jeugd van de wijk, die gehouden werd op Modderoord.

Op het programma stonden onder meer zaklopen, een autoband voortduwen en hardlopen met een ei op een pollepel. Vanzelfsprekend moest het ei zonder het te laten vallen over de finish worden gebracht. Een keer laten vallen betekende een strafpunt. Brak het, dan viel je niet in de prijzen.

Martelgang

Ik moest als negenjarige een autoband vijftig meter verder brengen. Duwen met de hand. Geen beginnen aan. Dat ding was zwaar en viel steeds om. Steeds weer de band rechtop zetten en opnieuw in beweging brengen. Twee meter verder viel het ding dan alweer om. Kortom: het was een martelgang.

Mijn jongere broer moest rennen met een ei op een pollepel. Als een haas legde hij de afstand af zonder een strafpunt. Hij won de eerste prijs. Ik moest het met de vierde doen: een kleurboek en een klein setje kleurpotloodjes. Vol enthousiasme vertelde de voorzitter dat er het volgende jaar weer zo'n middag voor de jeugd zou worden georganiseerd. Gelukkig zijn we verhuisd voordat die werd gehouden.

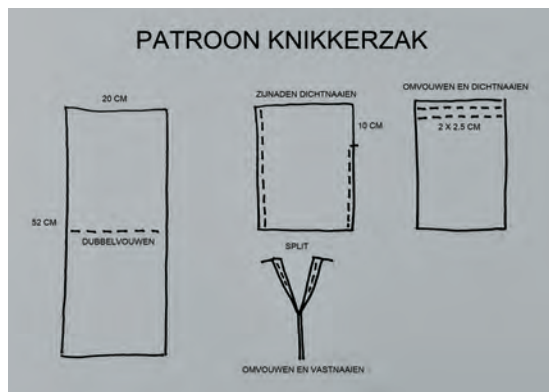
De jeugdige Allie tijdens zijn 'martelgang' met de autoband. | Foto: Archief Allie Barth

STICHTING ZEEUWSE VISSERSTRUIEN

Werkwijze knikkerzak naaien:

1. Neem een stuk schortenbont (of andere stevige stof) van 52 x 20 cm. Zigzag de 4 zijranden.
2. Vouw de lap dubbel met de goede kant naar binnen (de vouwnaad is de onderzijde van de knikkerzak).
3. Naai de zijkanten dicht: één zijkant helemaal tot bovenaan, de andere zijkant tot 10 cm vanaf de bovenkant. Zo ontstaat er aan één kant een openingetje (een split).
4. Vouw de zijrandjes van het split naar binnen en naai ze vast.
5. Vouw de bovenkant van de stof 2,5 cm om en daarna nog een keer 2,5 cm, zodat er een tunnel ontstaat, naai deze tunnel dicht.
6. Keer de knikkerzak.
7. Haal een koord of stoere veter door de tunnel. Je kunt eventueel nog een stopper door het koord rijgen, en.. de knikkerzak is klaar!

Schortenbont, capuchonkoord en stoppers zijn te koop bij Atelier Jaffari (Blij dat ik brei) in Arnemuiden.

Foto's: Stichting Zeeuwse Visserstruien

Koud

Op één of andere manier kwamen de spelletjes die tijdens het buitenspelen populair waren vaak niet overeen met het weer. Zo hebben we herinneringen aan warme zomerdagen met 'blote benen' in jurkjes en korte broeken waarbij de kinderen met het langste springtouw het populairst waren.

Met een éxtra lang springtouw kon er een extra grote groep tegelijk inspringen, doorspringen of 'krang' inspringen. Soms zelfs met de hele klas van 30 kinderen tegelijk, maar dan had je wel de meester en de gymjuf nodig om dat hele lange, zware touw rond te draaien.

Aan de andere kant had je ook de vroege, koude voorjaarsdagen met een 'netige' wind uit het noordwesten. Met blauwe vingers van de kou zat je dan rillend te knikkeren in het potje. Dat potje was uitgegraven in de modder net naast het schoolplein want knikkertegels had je toen nog niet. Sommige knikkers waren een stuk populairder dan andere. De halfjes van gebakken klei waren niet zo veel waard. De glazen knikkers ook niet zo, een kleine was een éénteller en een grote, een 'bolleket' of stuuter, een vijfteller. De grote knikkers van keramiek konden 10, 20 of 50 glazen ééntellers waard zijn en de grote metalen knikkers zelfs wel 100. Voor die laatste knikkers keken we vader lief aan. Als er een oud lager werd gesloopt konden we de kogels die daarin zaten goed gebruiken. Alle knikkers bewaarde je in een knikkerzak. Wil je ook zo'n stoere knikkerzak van schortenbont naaien voor de klein- of buurtkinderen? Je naait hem eenvoudig met dit patroontje.

Goede zorg begint met een verhaal

T. 0900-7879777 | zorglijn@svrz.nl | www.svrz.nl

MONDIAL MOVERS
Vogel Verhuizingen

Woningontzuiming met zorg!

Dat doen ze ook!

Wist u dat Mondial Vogel Verhuizingen ook zorgvuldige woningontzuiming verzorgt voor ouderen, mindervaliden en hulpbehoevenden na hun verhuizing en voor nabestaanden na een overlijden?

- Leegruimen van woning of verzorgingskamer
- Alle werkzaamheden conform opleveringseisen
- Verwijderen vloerbedekking
- Tijdelijke opslag inventarisgoederen en/of persoonlijke spullen
- Afvoeren inventarisgoederen op milieuverantwoorde wijze
- Eindschoonmaak

0118-612669
info@vogel-verhuizingen.nl

Kinderen

Vaak wordt ons gevraagd of het verstandig is kinderen mee te nemen naar de uitvaart. Wij draaien het liever om: het is onverstandig ze niet te betrekken.

Kinderen zijn bij een uitvaart de belangrijkste aanwezigen.

Want kinderen...

- Vertellen
- Leggen een tekening bij oma
- Beschilderen de kist
- Dragen de kist
- Steken kaarsen aan
- Stellen eerlijke vragen
- Laten hun verdriet zien
- Zijn niet bang
- Geven een kus, aan levenden en de overledene
- Rennen en spelen
- Maken een PowerPoint
- Weten welke muziek de goede is
- Etc. etc.

Maar het allerbelangrijkste is natuurlijk: kinderen rouwen, willen afscheid kunnen nemen. In die behoefte zijn ze net als volwassenen, al beleven ze het op hun eigen manier. En als ze er niet bij zijn, hoe leren ze dan leven met geluk én verdriet? Hoe leren ze omgaan met gemis?

Dus ja, tenzij zij zelf aangeven het echt niet te willen, geef kinderen altijd hun plek bij een afscheid.

Wij zijn er voor u

• Guido Poesiat • Wouter Groenleer
• Adrienne Klein • Gerrit Klein
• Michiel Adriaanse

Bel bij overlijden
T: 0118 - 412 760
(24/7 bereikbaar).

Monuta

Adrienne Klein

De steun bij ieder afscheid

In Middelburg, Veere en Vlissingen
www.monutaadrienneklein.nl